

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 464/2019
21.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Daily express“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Душан Обренчевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1362/2017 од 21.12.2017. године, у седници одржаној 21.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1362/2017 од 21.12.2017. године и пресуда Вишег суда у Београду П 176/14 од 15.11.2016. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 176/14 од 15.11.2016. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати 71.909.907,16 динара са законском затезном каматом почев од 01.06.2013. године до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 293.340,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1362/2017 од 21.12.2017. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, решењем Министарства за телекомуникације и информационо друштво од 26.01.2009. године, које је донето у поступку инспекцијског надзора, тужиоцу и одговорном лицу АА забрањено је обављање поштанских услуга и наложено да одмах по пријему овог решења привремено обустави пријем, пренос и уручење поштанских пошиљака до прибављања дозволе надлежног органа, те да решење ступа на снагу одмах, као и да жалба на решење не одлаже његово извршење. Наведено решење потврђено је решењем Министарства за телекомуникације и информационо друштво од 10.02.2009. године, којим је одбијена жалба тужиоца и АА. Пресудом Управног суда У 7572/10 (2009) од 07.10.2010. године, тужбе тужиоца и АА су уважене и поништено је другостепено решење од 10.02.2009. године, након чега је решењем Министарства за телекомуникације и информационо друштво од 29.11.2010. године одбијена жалба тужиоца и потврђено првостепено решење од 26.01.2009. године. Пресудом Управног суда У 3194/10 од 26.09.2012. године уважена је тужба тужиоца, поништено је решење Министарства за телекомуникације и информационо друштво од 29.11.2010. године и предмет враћен надлежном органу на поновно одлучивање. Решењем Министарства спољне и унутрашње трговине од 25.10.2012. године поништено је решење инспектора за поштанске услуге од 26.01.2009. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. Инспектор за поштанске услуге извршио је 12.12.2012. године инспекцијски преглед тужиоца и сачинио записник у ком је констатовано да је, од дана добијања решења од 26.01.2009. године до 12.12.2012. године, забрана поштована и делатност није обављана, као и да се делатност сада обавља у оквиру фирме „YU-PD Express“. Решењем Министарства спољне и унутрашње трговине, инспектор за поштанске услуге од 29.08.2013. године наложено је тужиоцу да по пријему решења обустави пријем, пренос и уручење поштанских пошиљака привремено, до прибављања дозволе надлежног органа, а решењем Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација од 15.10.2013. године, измењено је решење од 29.08.2013. године, те је наложено Привредном друштву „Daily express“ са седиштем у Београду, да одмах по пријему овог решења обустави пријем, пренос и уручење поштанских пошиљака привремено, а најдуже до 60 дана од пријема овог решења, док је у осталом делу одбијена жалба тужиоца и потврђено првостепено решење од 29.08.2013. године. У периоду од 29.01.2009. године до 31.03.2009. године тужилац је споразумно раскинуо уговоре са свим запосленим радницима, одјавио их је са осигурања и свим запосленима је исплатио зараде и припадајуће порезе и доприносе. Убрзо након престанка обављања делатности, законски заступник тужиоца АА је откупила удео у привредном друштву „YU-PD Express“, тако да је у оквиру тог новог привредног друштва тужилац наставио да обавља своју делатност запошљавајући све раднике који су раније радили у „Daily express“, а закупљени пословни простори, аутомобили и лого издати су у закуп редузећу „YU-PD Express“. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Радише Питулића од 03.06.2013. године произилази да је висина стварне штете која је настала по компанију „Daily express“, због забране њеног рада у периоду од 26.01.2009. године до 31.03.2009. године на дан 31.05.2013. године укупно 71.909.907,16 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да су органи тужене у првостепеном и другостепеном поступку примењивали Закон о поштанским услугама и да није било незаконитог рада органа тужене, закључивши да чињеница што је више пута поништавано решење којим је тужиоцу привремено забрањено обављање поштанских услуга не значи да је орган туженог неправилно радио, да су првостепени и другостепени управни органи

поступали као надлежни органи у прописаној процедури у којој је тужилац користио законом прописана правна средства, те да је правилност и законитост решења првостепеног органа тужене испитивана у поступку по жалбама тужиоца, односно правилност и законитост другостепеног органа у поступку по тужби тужиоца Управном суду, из чега произилази да су органи тужене различито тумачили закон, што није незаконит и неправилан рад органа тужене.

По оцени Врховног касационог суда наведени закључак нижестепених судова се за сад не може прихватити као правилан, јер због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно и правилно утврђено.

Законом о поштанским услугама („Службени гласник РС“, бр. 18/05) прописано је да поштански оператор обавља поштанске услуге на основу дозволе (члан 78.), да се захтев за доделу дозволе подноси на обрасцу који прописује Агенција (члан 80. став 2.), да је Агенција дужна да о уредном захтеву за доделу дозволе одлучи у року од 30 дана од дана подношења захтева (члан 81. став 1.), да су поштански оператори који, у време ступања на снагу овог закона, обављају поштанске услуге, обавезни да ускладе своје пословање и обављање делатности у области поштанских услуга са одредбама овог закона у року од једне године од дана избора чланова Савета Агенције, те да захтев за издавање лиценце односно одобрења за обављање поштанских услуга, поштански оператори из става 1. овог члана могу поднети у року од три дана од дана избора чланова Савета Агенције (члан 104. став 1. и 2.).

У конкретном случају у време када је тужиоцу изречена забрана обављања поштанских услуга (решењем Министарства за телекомуникације и информационо друштво од 26.01.2009. године, које је донето у поступку инспекцијског надзора), није постојала могућност да се тужилац обрати надлежном органу ради добијања дозволе за обављање поштанских услуга у смислу наведених одредби Закона о поштанским услугама на шта је указано пресудом Управног суда У 7572/10 од 07.10.2010. године у којој је наведено да управни орган није ценио жалбену аргументацију која се односи на немогућност тужиоца да прибави дозволу коју му неосновано као услов за обављање делатности управни орган намеће, као и пресудом Управног суда У 31394/10 од 26.09.2012. године у којој је наведено да је управни орган у другостепеном решењу констатовао да не постоји надлежни орган за доделу дозволе, образац на коме се може поднети захтев за издавање дозволе, те да не постоји могућност за добијање дозволе. Наиме, како није постојао Савет Републичке агенције за поштанске услуге нити су постојали предлози за избор чланова Савета у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона (који рок је истекао почетком месеца априла 2006. године), те сагласно наведеном, није постојао образац на ком је тужилац могао поднети захтев за доделу дозволе, нити је постојала могућност да се о таквом захтеву за доделу дозволе одлучује јер нису постојала тела којима је у надлежност стављено доношење тих одлука, како се то основано наводи у ревизији. Стога је погрешан закључак нижестепених судова да није било незаконитог и неправилног рада тужене који би био основ за накнаду штете, због чега је по оцени Врховног касационог суда тужена на основу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима одговорна за штету и у обавези да тужиоцу накнади штету проистеклу доношењем решењем од 26.01.2009. године, на основу којег је изречена забрана обављање поштанских услуга.

У погледу законских услова за накнаду материјалне штете и висине штете у смислу одредаба Закона о облигационим односима, побијане побијане пресуде не

садрже разлоге па су због погрешне примене материјалног права у погледу основа одговорности туженог за накнаду ове штете остале неутврђене чињенице у погледу наведених околности из члана 189. у вези члана 192. став 1. Закона о облигационим односима. Наиме, током поступка је утврђено да је 12.12.2012. године извршен инспекцијски преглед тужиоца од стране инспектора за поштанске услуге и састављен записник у ком је констатовано да је од дана добијања решења од 26.01.2009. године до 12.12.2012. године забрана поштована и делатност није обављана, да је у периоду од 29.01.2009. године до 31.03.2009. године тужилац споразумно раскинуо уговоре са свим запосленим радницима, одјавио их је са осигурања и свим запосленима је исплатио зараде и припадајуће порезе и доприносе, као и да је убрзо након престанка обављања делатности, законски заступник тужиоца АА откупила удео у привредном друштву „YU-PD Express“, тако да је у оквиру тог новог привредног друштва тужилац наставио да обавља своју делатност запошљавајући све раднике који су раније радили у „Daily express“, а закупљени пословни простори, аутомобили и лого издати су у закуп редузећу „YU-PD Express“ се сада делатност обавља у оквиру фирме „YU-PD Express“. Како правилно утврђивање висине настале штете, без обзира да ли се ради о обичној штети или изгубљеној добити, обавезује суд да утврди и да ли је у њеном настанку било доприноса оштећеног, као и да ли је штета умањена на неки начин, што значи да је требало утврдити да ли постоји допринос тужиоца за насталу штету, на који је у току поступка тужена указивала наводећи да тужилац није покренуо поступак за добијање дозволе за рад, већ је одлучио да трајно обустави свој рад и уђе у поступак куповине привредног субјекта (који је у смислу одредбе члана 104. Закона о поштанским услугама имао право да настави са радом), као и да је тужилац у спорном периоду имао могућност да у складу са одредбом члана 16. став 2. Закона о поштанским услугама на основу уговора у име и за рачун јавног поштанског оператора, обавља поједине технолошке процесе из домена универзалне поштанске услуге, а што тужилац није учинио, а који истакнути приговор подељене одговорности нижестепени судови нису ценили, налазећи да је током поступка утврђено да нема узрочно-последичне везе између радњи органа тужене и штете коју је тужилац претрпео, а због чега није цењен ни налаз и мишљење вештака.

Имајући у виду да је на овај начин, због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, па тиме није било услова за преиначење побијане одлуке, Врховни касациони суд је, применом члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепену одлуку и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање, односно одлучио као у ставу другом изреке.

У поновном поступку, првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом, правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић